

Müzik Eğitiminde Sosyal Psikoloji Alanına Yönelik Makalelerin Bibliyografik Analizi* **

Bibliographic Analysis of Articles on Social Psychology in Music Education

Büşra BODUR¹, Yakup Alper VARİŞ²

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi
Anabilim Dalı, busrabodur135@gmail.com

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik
Eğitimi Anabilim Dalı, yalperv@omu.edu.tr

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/ Research Article

Makalenin Geliş Tarihi: 18.04.2024

Yayına Kabul Tarihi: 25.03.2025

ÖZ

Tr dizin veri tabanında yayımlanan müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik makaleleri farklı parametrelere göre incelemeyi amaçlayan bu araştırma, tarama modelinde ele alınarak nitel araştırma paradigmasına uygun bir biçimde tasarlanmıştır. Araştırma, 2008-2023 yılları arasında Tr dizin veri tabanında yayımlanmış müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik makalelerle sınırlandırılmıştır. Makaleler yıllara, dergilere, konularına, yöntemlerine, yazar sayılarına ve örneklem gruplarına göre ele alınıp değerlendirilmiştir. Araştırmada, müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik Tr dizin veri tabanında 2008-2023 yılları arasında 36 dergide 64 makale yayımlandığı, makalelerin algı, öz yeterlik algısı, benlik saygısı, kişilik, tutum, liderlik, motivasyon boyutlarında ele alındığı anlaşılmıştır. Araştırmada ulaşılan sonuçlar çerçevesinde, müzik eğitimi ve sosyal psikoloji araştırmalarında sosyal psikolojinin alt boyutlarına (algı, öz yeterlilik algısı ve öz saygı, kişilik, liderlik, tutum, motivasyon vb) yönelik çalışmaların artırılabilceği önerilmiştir.

Anahtar sözcükler: Müzik eğitimi, Sosyal psikoloji, Tr dizin, Bibliyografya, Bibliyografik analiz.

* **Alıntılama:** Bodur, B. ve Varış, Y. A. (2025). Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik makalelerin bibliyografik analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 45(1), 457-486.

** Bu çalışma 1-3 Kasım 2023 tarihinde gerçekleştirilen 4. Uluslararası İpek Yolu Müzik ve Sanat Konferansı'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

ABSTRACT

This research, which aims to examine the articles on social psychology in music education published in the TR index database according to different parameters, was designed in accordance with the qualitative research paradigm by using the survey model. The research was limited to articles on social psychology in music education published in the Tr index database between 2008 and 2023. The articles were analyzed and evaluated according to years, journals, subjects, methods, number of authors and sample groups. In the research, it was found that 64 articles were published in 36 journals in the Tr index database between 2008 and 2023 in the field of social psychology in music education, and the articles were discussed in the dimensions of perception, self-efficacy perception, self-esteem, personality, attitude, leadership, and motivation. Within the framework of the results obtained in the research, it was suggested that studies on the sub-dimensions of social psychology (perception, self-efficacy perception and self-esteem, personality, leadership, attitude, motivation, etc.) can be increased in music education and social psychology research.

Keywords: Music education, Social psychology, Tr dizin, Bibliography, Bibliographic analysis.

GİRİŞ

Müziğin insanlığın varoluşundan itibaren barış, savaş, doğum, ölüm, vb. birçok durum da duyguların ifade edilmesi amacıyla kullanılan bir araç olduğu söylenebilir. Fubini (2014)'e göre müzik ve duygular arasında bir çeşit ilişki bulunmaktadır ve bu antikçağdan günümüze kadar farklı şekillerde tekrarlanmaktadır. Yüz yıllar boyunca müzik, insan yaşamının çoğu alanında kullanılmasıyla birlikte vazgeçilmez bir hale gelerek, belli bir zaman içerisinde sanat olarak görülmeye başlanmıştır. İlyasoğlu (2003) sanat tarihinin insan tarihi ile yaşıt olduğunu ve müziğin de sanat dalları arasında en eskilerden biri olduğunu ifade etmiştir. Müziğin sanat olarak görülmesiyle birlikte eğitim alanında da önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Müzik eğitimi, birçok toplumun müzik sanatını en temelden en ileri düzeye kadar ömür boyu öğrenme ve öğretme sürecini içermektedir (Jorgensen, 1997). Karabey (2014) müziğin insan psikolojisi ile doğrudan bir ilişkisi olduğunu ifade etmektedir. Bu doğrultuda müzik ve psikoloji arasında önemli bir bağlantı olduğu söylenebilir. Bu doğrultuda, sosyal psikoloji alanı müzik eğitimi ile kesişen önemli bir disiplin olarak öne çıkmaktadır.

Sosyal psikoloji, toplum ve insan ilişkisini konu edinmek ile birlikte, genelde sıradan insanların olağan duygu ve düşüncelerini inceleyen bir bilim dalıdır (Hortaçsu, 2012).

Toplumun genel yapısına bakıldığında çoğu zaman insanların kendi problemlerine çözüm aradığı söylenebilir. Bir başka deyişle, insanların sorunlarıyla başa çıkmak zorunda olduğunu söylemek mümkündür. Sosyal psikoloji bireylerin günlük yaşantılarındaki olaylar karşısında gösterdikleri duygusal ve bilişsel tepkileri anlamaya çalışmaktadır.

Literatür incelendiğinde, sosyal psikolojinin alt boyutlarının; algı, sosyal biliş, öz yeterlik algısı ve benlik saygısı, tutum, liderlik, kişilik özellikleri, sosyal kimlik, önyargı, öz yeterlik, motivasyon, biliş üstü gibi terimlerden oluştuğu söylenebilir (Cemalcılar, 2007; Hortaçsu, 2012). Örneğin; motivasyon, bireyin, bir amacı gerçekleştirmek için istekli olma durumu veya güdülenme olarak ifade edilebilirken, tutum ise bireyin, herhangi bir fikre, olaya veya diğer insanlara ilişkin duygu, düşünce ve davranışlarını düzenlemesi olarak açıklanabilir (Deci ve Ryan 1985; Ajzen, 1991). Bu doğrultuda, sosyal psikolojinin alt dallarının temel amacı, bireyin içindeki duygu durumunun nasıl olduğunu ve bu durumu nelerin etkilediğini incelemektir.

Sosyal psikoloji, insanların yaşantısındaki günlük olaylar karşısındaki duygusal değişimlerini açıklamaya çalışmaktadır. Ayrıca, insanların yaşadıkları günlük olayları kişisel, grup düzeyinde ve kişiler arası şeklinde incelemektedir (Ünlü, 2019). Sosyal psikoloji, sağlık, eğitim, kurumsal davranış, medya çalışmaları gibi birçok uygulama alanına sahiptir. Günümüzde sosyal psikoloji, iletişim disiplinlerinin vazgeçilmezi haline gelmiştir (Ertürk, 2010). Cüceloğlu (2000) iletişimin, iki kişinin etkileşim içinde olmasını sağlayan psiko-sosyal süreç olduğunu ifade etmektedir. İnsanlar doğası gereği birbirleri ile iletişim halindedirler. Bunların yanı sıra, insanlar için iletişim bu kadar önemliyken duygularını ifade edebilmek için bazı iletişim araçlarına başvurdıkları söylenebilir.

İnsanlığın varoluşundan bu yana müziğin iletişim aracı olarak kullanıldığını söylemek mümkündür. Bireylerin kendini ifade etme aracı olan veya bireyler arasındaki etkileşimi sağlayan müziğin, sosyal psikoloji ile birlikte incelendiği birçok çalışma bulunmaktadır (Gültekin, 2013; Karabey, 2014; Okay ve Ece, 2019; Kutvan, 2020). Bunların yanı sıra; müzik eğitimi alanında yurt içinde ve yurt dışında yapılan bibliyografik çalışmalarda

bulunmaktadır (Akçay ve Erden, 2020; Demirbatır, 2001a; Ece, 2007; Heller, 1987; Kaplan, 1985; Larson, 1957; Price ve Chang, 2000). Bibliyografik çalışmalar, bir disiplinin mevcut durumunu anlamak, akademik çalışmalarda yöntem ve kaynak çeşitliliğini analiz etmek, literatür taraması yaparak araştırmacılara rehberlik etmek ve alanın tarihsel ile bilimsel birikimini düzenli bir şekilde ortaya koyarak literatüre katkıda bulunmayı amaçlamaktadır (Tuna, 2017). Bu tür araştırmalar, belirli bir konunun tarihsel gelişimini ve akademik birikimini sistematik bir şekilde ortaya koyarak, alandaki boşlukları belirlemeye ve yeni araştırmalara yön vermeye yardımcı olmaktadır.

Bu çalışma, müzik eğitimi ve sosyal psikoloji alanındaki bibliyografik çalışmaları ele alarak, alan yazındaki eğilimleri ve eksiklikleri tespit etmeyi amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında, bu iki alanın kesişim noktaları incelenerek, müzik eğitimi ile sosyal psikoloji ilişkisini ortaya koyan akademik çalışmalar değerlendirilmiştir. Bibliyografik yöntem tercih edilerek, alandaki mevcut birikimin sistematik bir çerçevede analiz edilmesi ve gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutulması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda, çalışmanın müzik eğitimi ve sosyal psikoloji alanlarında gerçekleştirilecek yeni araştırmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

Bu araştırmada, müzik eğitimi ve sosyal psikoloji alanına ilişkin değişkenlerin birlikte ele alındığı çalışmalar irdelenip, değerlendirilmiştir. Araştırmanın, her iki alanda yapılacak olan çalışmalara ışık tutabilecek nitelikte olduğu düşünülmektedir.

Problem Cümlesi

Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik yazılan bilimsel makalelere ilişkin inceleme sonuçları nasıldır?

Alt Problemler

1. Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik yazılan bilimsel makaleler yıllara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

2. Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik yazılan bilimsel makaleler dergi adlarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik yazılan bilimsel makaleler konularına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
4. Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik yazılan bilimsel makaleler yöntemlerine göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
5. Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik yazılan bilimsel makaleler yazar sayılarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
6. Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik yazılan bilimsel makaleler örneklem gruplarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

Sınırlıklar

Bu araştırma, Tr dizin veri tabanındaki 2008 ve 2023 yılları arasında müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik yazılan bilimsel makaleler ve yukarıda belirtilen parametreler ile sınırlandırılmıştır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırma, müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik Tr dizin veri tabanında yayımlanan bilimsel makaleleri yayımlandıkları yıllara, dergi adlarına, konularına, yöntemlerine, yazar sayılarına ve örneklem gruplarına göre incelemeyi amaçlamaktadır. Ayrıca, müzik eğitimi ile sosyal psikoloji arasındaki ilişkiyi inceleyen akademik çalışmaları derlemek, bu çalışmaların yöntemlerini ve odak noktalarını analiz etmek, alandaki eksiklikleri veya gelecekteki araştırma fırsatlarını belirlemeyi de amaçlamaktadır.

Literatür incelendiğinde, müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik araştırmaların incelenmesine ilişkin bir çalışmanın bulunmadığı görülmektedir. Bu çalışma, müzik eğitimi ile psikoloji arasındaki etkileşimi ortaya koyarak, her iki alanın literatürüne katkı sağlaması ve gelecekte yapılacak araştırmalar için yol gösterici olması bakımından önem arz etmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, tarama modeli temel alınarak nitel araştırma yöntemleri çerçevesinde gerçekleştirilmiş bir bibliyografik analiz çalışmasıdır. Bibliyografik analiz, belirli bir konuya ilişkin akademik literatürün sistematik olarak incelenmesini ve sınıflandırılmasını amaçlayan bir yöntemdir (Tuna, 2017).

Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini, Türkiye’de müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik ortaya konan araştırmalar, örneklemini ise Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM) tarafından oluşturulan Tr dizin veri tabanında müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik yayımlanan bilimsel makaleler oluşturmaktadır.

TR Dizin elektronik ortamdaki bilimsel çalışmaları içeren çeşitli alt konu alanlarındaki dergilerden oluşan ve ulusal atıf dizini özelliği olan bir veri tabanıdır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu çalışmada, 2008-2023 yılları arasında TR Dizin veri tabanında yayımlanmış ve müzik eğitimi ile sosyal psikoloji alanlarına doğrudan katkı sağlayan bilimsel makaleler incelenmiştir. Çalışmalara ulaşmak amacıyla TR Dizin veri tabanında şu anahtar kelimeler kullanılarak taramalar gerçekleştirilmiştir: müzik eğitimi, sosyal psikoloji, algı, sosyal biliş, öz yeterlik algısı, benlik saygısı, tutum, liderlik, kişilik özellikleri, sosyal kimlik, önyargı, motivasyon ve biliş üstü. Belirlenen kriterler doğrultusunda, mevcut literatürü en kapsamlı şekilde yansıtacak biçimde erişilebilen 64 makale incelemeye alınmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler, doküman analizi yöntemiyle incelenmiş ve betimsel analiz tekniği kullanılarak değerlendirilmiştir. Doküman analizi, yazılı belgelerin sistematik bir şekilde incelenmesi ve yorumlanması sürecini ifade etmektedir (Bowen, 2009). İncelenen çalışmalar, yayımlandıkları yıllara, yayımlandıkları dergilere, ele

aldıkları konulara, kullanılan yöntemlere, yazar sayılarına ve örneklem gruplarına göre analiz edilmiştir. Elde edilen veriler, araştırmacılar tarafından sistematik olarak değerlendirilmiş ve ilgili değişkenler çerçevesinde yorumlanmıştır.

BULGULAR

Müzik eğitimi ve sosyal psikoloji alanında 2008 ve 2023 yılları arasında Tr dizin veri tabanında yayımlanan bilimsel makaleler sırasıyla yazar isimleri, yayımlandıkları yıl, yayın adları, dergi adları, dergi cilt, sayı ve sayfa numaraları gibi değişkenler nazara alınarak çalışmanın ana problem cümlesine yanıt aramak amacıyla analiz edilmiştir. Yapılan çözümlemelerden alfabetik sıralama ile elde edilen bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

- (1) Ak, Ö., Can, A., ve Özdemir, M. (2022). Müzik öğretmenliği öğrencilerinin çalgı performansı özyeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (klasik gitar örneği). *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(1), 72 – 91.
- (2) Akçay, Ş., ve Sen, Y. (2021). Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin bireysel çalgı dersine ilişkin motivasyonlarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36(3), 69-711.
- (3) Akgül, A., Halvaşı, B., ve Özbek, Ö. (2017). Enstrüman eşlikli uygulamaların ilköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarına ve başarılarına etkisi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 217-234.
- (4) Akyüzlüer, F. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının bilişüstü becerileri. *Turkish Studies (Elektronik)*, 9(8), 187-196.
- (5) Arsal, Z., Arsal, Devrim, M., ve Akçaoğlu, Öztürk, M. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının çok kültürlü deneyim, tutum ve inançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 17-31.
- (6) Babacan, M. (2019). Müziğin bir öğretim aracı olarak din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinde kullanımının öğrencilerin akademik başarı, tutum ve bilgiyi

- hatırlama düzeyleri üzerindeki etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17(38), 105-138
- (7) Bağcı, H. (2020). Armoni dersine ilişkin tutum ölçeği geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ekev Akademi Dergisi*, 81, 137-152.
- (8) Bulut, D. (2011). Müzik öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 651-674.
- (9) Burak, S. (2014). Çalgı eğitiminde motivasyon: beklenti-değer ve akış kuramları perspektifinde bir inceleme. *Eurasian Journal Of Educational Research*, 14(55), 123-136.
- (10) Brody, Sak, Z. (2020). Suzuki yaklaşımı örneği ile erken yaş müzik eğitiminde motivasyon. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(3), 44- 1.
- (11) Can, Ü., ve Yorulmaz, B., Ö. (2021). Çalgı performans yönetimi öz-yeterlik algısı ölçeği geliştirme çalışması. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(38), 5125-5160.
- (12) Çalhan, N., ve Yokuş, H. (2021). Taksim yapmaya yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(1), 60-79.
- (13) Çevik, D., B. (2011). Armoni dersine ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Milli Eğitim*, 40(190), 1-24.
- (14) Demirci, B. (2011). Müziksel algı ve bilgilenme üzerine bir değerlendirme. *Milli Eğitim*, 40(190), 25-40.
- (15) Demirtaş, S. (2020). Müzik öğretmeni adaylarının piyano çalgısına yönelik tutum düzeyleri ile piyano öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 15(4), 2549-2566.
- (16) Demirtaş, E., ve Özçelik, S. (2020). Müzik yazılımlarına yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 15(3), 1715-1727.

- (17)Demirtaş, S. (2021). Müzik öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin piyano çalgısına yönelik tutum düzeylerindeki farklılaşmanın incelenmesi (Pamukkale Üniversitesi örneği). *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 27(46), 184-190.
- (18)Dönmez, L., M., ve Köse, H. S. (2020). Konservatuvar vurmali çalgılar öğrencilerinin çalgı derslerine ilişkin tutumlarının akademik başarıları ile ilişkisi. *Turkish Studies-Social Sciences*, 15(1), 247-259.
- (19)Eden, Ü., S., ve Ece, S., A. (2021). Duygudurum değişimlerinin dikey çift sesli aralık işitme algısına etkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 519-539.
- (20)Ekici, T. (2012). Bireysel ses eğitimi dersine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(3), 557-569.
- (21)Engin, D. (2019). Çalgı tutum ölçeği'nin (ç.t.ö) geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(48), 30-42.
- (22)Engür, D., Çeliktas, H., ve Eğri, M. (2018). Bireysel ses eğitimi dersi ile müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutumların farklı değişkenler açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 29-40.
- (23)Engür, D., Gül, G., Çeliktas, H., ve Özer, N. (2018). Müzik öğretmeni adaylarının çalgı dersi tutumları ile başarı yönelimlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 1442-1453.
- (24)Ersoydan, M. Y., ve Karakelle, S. (2014). Türkiye'deki koro şeflerinin dönüşümcü ve etkileşimci liderlik davranışlarının incelenmesi. *Art-E Sanat Dergisi*, 7(13), 31- 52.
- (25)Gençel A., Ö., ve Güler, I. (2021). Özengen çalgı eğitimi alan bireylerin çalgı çalmayı öğrenmeye yönelik görüşleri (Çanakkale ve Balıkesir örneği). *Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 11(1), 267- 287.

- (26)Gerek, Z., Açılmış, H., ve Bedir, D. (2021). Konservatuvar öğrencilerinde durumluk ve sürekli kaygının müzik ve ritim algısına etkisinin incelenmesi. *Motif Akademi Halkbilimi Dergisi*, 14(36), 1353-1366.
- (27)Girgin, D. (2015). Bireysel çalgı dersi motivasyon ölçeği: geçerlik güvenirlik analizi. *Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 23(4), 1723-1736.
- (28)Güdek, B., ve Öztürk, D. (2016). Viyolonsel öğretiminde öz değerlendirme uygulamalarının öğrencilerin performansına ve tutumlarına etkisi. *Turkish Studies (Elektronik)*, 11(3), 1149-1162.
- (29)Göncü, İ., Ö. (2016). 4-6 yaş anaokulu çocuklarına uygulanan müzik eğitiminin müziksel ses ve işitsel algı gelişimlerine etkileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(İpekyolu), 2382-2392.
- (30)Gündüz, Y., ve Kumcağız, H. (2018). Güzel sanatlar eğitimi alan öğretmen adaylarının öz-yeterlik inançları ile öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1514-1533.
- (31)Gürler, D., A., ve Kılıç, Ö. (2021). Müzik bölümü ile tekstil ve moda tasarımı bölümü lisans öğrencilerinde metaforik algı olarak uzaktan eğitim. *Sanat Dergisi: Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi*, 0(38), 442-468.
- (32)Herdem, Ö., D. (2019). Öğrencilerin bireysel çalgı motivasyonlarının belirleyicileri üzerine bir araştırma. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 204-233.
- (33)Kandemir, Ö., ve Yokuş, T. (2023). The effect of learning strategies on piano performance self-efficacy levels and performance success. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52(2), 446-470.
- (34)Kılıç, Ç., D., B. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının bilgisayar kullanma becerileri ve bilgisayarlara yönelik tutumlar. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(33), 15-32.

- (35) Kılınçer, Ö., ve Afacan, Ş. (2019). Güzel sanatlar fakültesi müzik bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 563-594.
- (36) Kılınçer, Ö., ve Toptaş, B. (2017). Çalgı eğitiminde deşifre yapmaya yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(27), 507-530.
- (37) Koca, Ş. (2016). Okul öncesi öğretmeni adaylarının müzik etkinliklerine yönelik öz yeterlik algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(40), 375-386.
- (38) Kurtuldu, M., K. (2012). Piyano eğitiminde motivasyon ölçeği geçerlik güvenirlik çalışması. *Eurasian journal of educational research*, 12(47), 77-94.
- (39) Küçük, P., D. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliğine yönelik tutumları ile benlik saygıları arasındaki ilişki. *Kastamonu Üniversitesi Dergisi*, 21(1), 257-270,
- (40) Okay, H. H., Ataman, G., Ö., ve Kardeş, B. (2021). 10-13 yaş grubu çocukların müzik yaşantısına yönelik tutum ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(34), 920-939.
- (41) Ortacıoğlu, S. G. (2010). Müzik öğretmeni adaylarının okul deneyimi ıı uygulama dersine ilişkin tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(28), 81-90.
- (42) Öz, B., ve Sipahi, S. (2021). Müzik öğretmenlerinin özel eğitim kavramına ve özel gereksinimli çocuklara ilişkin metaforik algıları. *Turkish Studies-Language And Literature*, 16(4), 2093 - 2110.
- (43) Özdemir, A., Bölükoğlu, İ., H., ve Şentürk, N. (2015). Temel sanat eğitiminde disiplinlerarası yaklaşıma dayalı (müzik destekli) uygulamanın öğrenci tutum düzeyine etkisi. *Ekev Akademi Dergisi*, 0(63), 15-29.

- (44)Özdemir, C. Ş., ve Can, A. A. (2019). Analitik müzik dinleme etkilerinin müzikal bilgi, algı ve performans başarısına etkisi. *Turkish Studies (Elektronik)*, 14(3), 1731-1754.
- (45)Özgüngör, S., ve Kapıkıran, Ş. (2008). Güzel sanatlar eğitimi öğrencilerinin öğretmenlik meslek bilgisi derslerine ilişkin motivasyon ve başarı düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(23), 47-60.
- (46)Özkan, H. K., ve Aksoy, A. B. (2017). Müzik öğretmeni adaylarının çalgı performansı öz yeterlik inançları ve kişilik özellikleri arasındaki ilişki. *Eurasian Journal Of Educational Research*, 17(67), 121-137.
- (47)Özmenteş, S., ve Özmenteş, G. (2009). Çalgı çalışmaya ilişkin tutum, bireysel özellikler ve performans düzeyi ilişkileri. *Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 17(1), 353-360.
- (48)Öztürk, Ö., ve Kalyoncu, N. (2018). İlköğretim altıncı sınıf müzik dersinde kullanılan tam öğrenme modeli'nin öğrencilerin tutum ve başarılarına etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(1), 1-25.
- (49)Parasız, G., ve Kaya, A., E. (2021). Bilim ve sanat merkezlerindeki öğrencilerin müzik dersinde karşılaştıkları sorunlar ve derse yönelik tutumlarının incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 27(46), 101-120.
- (50)Saruhan, Ş., ve Deniz, J. (2011). Temel eğitim 11. Kademe öğrencilerinin müzik dersine karşı tutumları. *İlköğretim Online (Elektronik)*, 10(2), 695-702.
- (51)Saygı, C., ve Bilen, S. (2016). Aktif öğrenmenin müzik tarihi dersine ilişkin başarı, tutum ve öz yeterlik üzerine etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 0(23), 723-755.
- (52)Soycan, M., ve Birer, H., A., R. (2018). Piyano dersine yönelik tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Turkish Studies (Elektronik)*, 13(11), 1237-1248.

- (53) Sönmezöz, F. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi. *Turkish Studies (Elektronik)*, 9(2), 1377-1388.
- (54) Taş, S., ve Görsev, G. (2018). Konservatuvar öğrencilerinin mesleki eğitim yaşantısı ve gelecekteki istihdamlarına yönelik tutumları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (28), 235-261.
- (55) Taşçıoğlu, S., ve Başkan, G., N. (2021). Müziğin peyzaj algısı üzerindeki etkisi. *Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 18(2), 233 – 244.
- (56) Tufan, E., ve Güdek, B. (2008). Müzik öğretmenliği mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 25-40.
- (57) Uğurluoğlu, G., ve Onuray, E., H. (2023). Müzik öğretmeni adaylarının piyano ile eşlik alanında yeterlik algıları. *Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(44), 311-324.
- (58) Uluocak, S., ve Tufan, E. (2011). İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 19(3), 991-1002.
- (59) Üstün, E. (2018). Deşifrenin flüt dersi başarı kaygısı ve iç motivasyon üzerine etkisi. *Turkish Studies (Elektronik)*, 13(19), 1883-1896.
- (60) Üstün, E. (2019). Flüt eğitiminde zihinsel çalışma yapmanın motivasyon ve tutum ve görev performansı üzerine etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(52), 377-399.
- (61) Yalçınkaya, B., ve Eldemir, A., C. (2013). Bireysel çalgı dersine ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(21), 29-36.
- (62) Yalçınkaya, B., Eldemir, C., ve Sönmezöz, F. (2014). Müzik öğretmeni adaylarının bireysel çalgı dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Turkish Studies (Elektronik)*, 9(2), 1583-1595.

- (63)Yazıcı, T. (2019). Güzel sanatlar lisesi müzik bölümü öğrencilerinin piyano dersine ilişkin tutumlarının metaforik analizi. *Turkish Studies (Elektronik)*, 14(3), 1917-1926.
- (64)Yılmaz, M., Taşkesen, O., ve Taşkesen, S. (2016). Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin bazı değişkenlere göre akademik motivasyonları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1056-1072.

2008 ve 2023 yılları arasında Tr dizinde yayımlanan müzik eğitiminde sosyal psikoloji ile ilişkili araştırmalar yıllarına, dergi adlarına, konularına, yöntemlerine, yazar sayılarına ve örneklem gruplarına göre değişkenler bazında sınıflandırılmış, alt problemlerin çözümü kapsamında toplanan verilerden elde edilen bulgular aşağıda tablolastırılmıştır.

Tablo 1. Müzik Eğitiminde Sosyal Psikoloji Alanına Yönelik Yazılan Bilimsel Makalelerin Yıllara Göre Dağılımına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Yıl	f	%
2023	2	3,13
2022	1	1,56
2021	12	18,75
2020	5	7,81
2019	7	10,94
2018	7	10,94
2017	4	6,25
2016	5	7,81
2015	3	4,68
2014	5	7,81
2013	2	3,13
2012	2	3,13
2011	5	7,81
2010	1	1,56
2009	1	1,56
2008	2	3,13
TOPLAM	64	100

Tablo 1, 2008-2023 yılları arasında TR Dizin veri tabanında yayımlanan ve müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik gerçekleştirilen bilimsel çalışmaların yıllara göre dağılımını göstermektedir. Verilere göre, bu süreçte toplam 64 çalışma tespit edilmiştir.

Tablo incelendiğinde, çalışmaların yıllara göre düzensiz bir dağılım sergilediği görülmektedir. 2021 yılı (f=12, %18,75) en fazla çalışma yapılan yıl olup, bu dönemde müzik eğitimi ve sosyal psikoloji alanına artan akademik ilginin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. 2018 (f=7, %10,94) ve 2019 (f=7, %10,94) yılları da önemli bir akademik üretkenlik dönemini temsil etmektedir. Buna karşın, 2009 (f=1, %1,56), 2010 (f=1, %1,56) ve 2022 (f=1, %1,56) yıllarında çok sınırlı sayıda çalışmanın yayımlandığı görülmektedir.

Tablo 2. Müzik Eğitiminde Sosyal Psikoloji Alanına Yönelik Yazılan Bilimsel Makalelerin Dergi Adlarına Göre Bulgular ve Yorumlar

Dergi Adı	f	%
Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	4	6,25
Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	2	3,13
Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi	1	1,56
Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi	3	4,69
Art-e Sanat Dergisi	1	1,56
Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi	3	4,69
Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	1,56
Buca Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1,56
Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	1,56

Çukurova Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1,56
Değerler Eğitimi Dergisi	1	1,56
Ekev Akademi Dergisi	2	3,13
Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1,56
Eurasian Journal of Educational Research	3	4,69
Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi	2	3,13
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1,56
İlköğretim Online (elektronik)	1	1,56
İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1,56
Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi	1	1,56
Kastamonu Üniversitesi Dergisi	4	6,25
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2	3,13
Milli Eğitim	2	3,13
Motif Akademi Halk Bilimi Dergisi	1	1,56
Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1	1,56
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1	1,56
OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi	2	3,13
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2	3,13
Trakya Eğitim Dergisi	1	1,56
Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	1,56
Turkish Studies (Elektronik)	8	12,50
Turkish Studies - Educational Sciences	2	3,13
Turkish Studies-Language and Literature	1	1,56

Turkish Studies - Social Sciences	1	1,56
Türk Eğitim Bilimleri Dergisi	2	3,13
Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi	1	1,56
Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi	1	1,56
TOPLAM	64	100

Tablo 2’deki veriler incelendiğinde, 2008-2023 yılları arasında TR Dizin veri tabanında müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik yapılan araştırmaların en çok Turkish Studies (Elektronik) (f=8, %12,50), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (f=4, %6,25) ve Kastamonu Üniversitesi Dergisi (f=4, %6,25) gibi dergilerde yayımlandığı görülmektedir. Bu bulgu, alanla ilgili çalışmaların belirli dergilerde yoğunlaştığını ve bu dergilerin konuyla ilgili daha fazla yayın kabul ettiğini göstermektedir.

Ayrıca, Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, Art-e Sanat Dergisi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Buca Eğitim Fakültesi Dergisi ve benzeri birçok dergide yalnızca birer çalışma (f=1, %1,56) yayımlandığı tespit edilmiştir. Bu durum, bazı dergilerin müzik eğitimi ve sosyal psikoloji konularına daha sınırlı bir yer verdiğini veya bu alanda daha az çalışma gönderildiğini düşündürmektedir.

TR Dizin veri tabanında, sosyal bilimler alanında 826 dergi, fen bilimleri alanında ise 924 dergi bulunmaktadır. Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik yapılan araştırmalar ise toplamda 36 farklı dergide yayımlanmıştır.

Tablo 3. Müzik Eğitiminde Sosyal Psikoloji Alanına Yönelik Yazılan Bilimsel Makalelerin Konularına Göre Dağılımına İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Konular	f	%
Algı	11	17,20
Öz yeterlik algısı ve benlik saygısı	1	1,56
Biliş üstü	1	1,56
Kişilik (bireysel özellik)	1	1,56
Kişilik ve tutum	1	1,56
Liderlik	1	1,56
Motivasyon	9	14,06
Motivasyon ve liderlik	1	1,56
Motivasyon ve tutum	1	1,56
Öz yeterlik	2	3,13
Öz yeterlik ve kişilik	1	1,56
Öz yeterlik ve tutum	2	3,13
Tutum	31	48,44
Tutum öz yeterlik ve üst bilişsel	1	1,56
TOPLAM	64	100

Tablo 3 incelendiğinde, 2008-2023 yılları arasında TR Dizin veri tabanında müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik araştırmaların konularının algı, öz yeterlik, benlik saygısı, kişilik, tutum, liderlik ve motivasyon gibi başlıklar etrafında şekillendiği görülmektedir. En fazla çalışılan konuların tutum (f=31, %48,44), algı (f=11, %17,20) ve motivasyon (f=9, %14,06) olduğu, bu durumun müzik eğitimi sürecinde bireylerin tutumlarının ve algılarının belirleyici bir faktör olduğunu ortaya koyduğu söylenebilir.

Ayrıca, öz yeterlik algısı ve benlik saygısı (%1,56), biliş üstü (%1,56), kişilik (%1,56), kişilik ve tutum (%1,56), liderlik (%1,56), motivasyon ve liderlik (%1,56), motivasyon ve tutum (%1,56), öz yeterlik ve kişilik (%1,56) ile tutum, öz yeterlik ve üst bilişsel (%1,56) konularında daha az sayıda çalışma yapıldığı belirlenmiştir. Bu durum, araştırmacıların özellikle tutum ve algı konularına yönelirken, bireysel farklılıklar ve bilişsel süreçlerle ilgili konulara daha az ilgi gösterdiğini düşündürmektedir.

Tablo 4. Müzik Eğitiminde Sosyal Psikoloji Alanına Yönelik Yazılan Bilimsel Makalelerin Yöntemlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Yöntem	f	%
Nicel	56	87,50
Nitel	4	6,25
Karma	4	6,25
TOPLAM	64	100

2008-2023 yılları arasında Tr dizin veri tabanında müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik araştırmalar yöntemlerine göre incelendiğinde; 56 adet nicel yöntem (%87,50), 4 adet karma yöntem (%6,25) ve 4 adet nitel yöntem (%6,25) kullanılmak üzere toplam 64 adet çalışmanın yapıldığı görülmektedir. Nicel yöntem kullanılan araştırmalar daha ayrıntılı incelendiğinde, 31 çalışmada daha önce geliştirilmiş hazır ölçeklerin kullanıldığı, 12 çalışmada ölçek geliştirme çalışmalarına yer verildiği ve 13 çalışmada deneysel yöntemlerin tercih edildiği tespit edilmiştir. Bu bulgu, müzik eğitimi ve sosyal psikoloji alanında yapılan araştırmalarda nicel yöntemlerin baskın olduğunu ve özellikle hazır ölçeklerden yararlanılarak veri toplama eğiliminin yaygın olduğunu göstermektedir.

Tablo 5. Müzik Eğitiminde Sosyal Psikoloji Alanına Yönelik Yazılan Bilimsel Makalelerin Yazar Sayılarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Yazar sayısı	f	%
Tek yazarlı	24	37,5
İki yazarlı	30	46,88
Üç yazarlı	9	14,06
Dört yazarlı	1	1,56
TOPLAM	64	100

Tablo 5 incelendiğinde ise, 2008-2023 yılları arasında Tr dizin veri tabanında müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik araştırmalar; tek yazarlı, iki yazarlı, üç yazarlı ve dört yazarlı olmak üzere toplam 64 adet çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların en çok iki yazarlı (f=30, %46,88), en az ise dört yazarlı (f=1. %1,56) olarak yapıldığı

görülmektedir. Bu durum, araştırmaların genellikle iş birliği içinde yürütüldüğünü ancak çok yazarlı çalışmaların daha sınırlı olduğunu göstermektedir.

Tablo 6. Müzik Eğitiminde Sosyal Psikoloji Alanına Yönelik Yazılan Bilimsel Makalelerin Örneklem Gruplarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Örneklem Grubu	f	%
Müzik öğretmenleri	1	1,56
Müzik öğretmeni adayları	32	50
Müzik ve Resim-iş öğretmeni adayları	2	3,13
Bilsem (Bilim ve sanat merkezi) öğrencileri	1	1,56
Güzel sanatlar lisesi öğrencileri	4	6,25
Müzik eğitimi anabilim dalı ve konservatuvar öğrencileri	1	1,56
Güzel sanatlar fakültesi, müzik eğitimi anabilim dalı ve konservatuvar öğrencileri	1	1,56
İlköğretim öğrencileri	6	9,39
Koro şefleri	1	1,56
Suzuki müzik eğitimi çalgı metodu	1	1,56
Güzel sanatlar fakültesi öğrencileri	4	6,25
Müzik, Resim-iş, Türkçe, Fen bilgisi öğretmeni adayları	1	1,56
Müzik ve tekstil-moda tasarımı anabilim dalı öğrencileri	1	1,56
Konservatuvar öğrencileri	3	4,69
Müzisyenler	1	1,56
Özengin çalgı eğitimi alan bireyler	1	1,56
Anaokulu öğrencileri	2	3,13
Okul öncesi öğretmeni adayları	1	1,56
TOPLAM	64	100

Tablo 6'daki veriler incelendiğinde, 2008-2023 yılları arasında TR Dizin veri tabanında müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik araştırmalarda toplam 18 farklı örneklem grubuyla çalışıldığı görülmektedir.

Bu örneklem grupları arasında müzik öğretmenleri, müzik öğretmeni adayları, Bilsem (Bilim ve Sanat Merkezi) öğrencileri, güzel sanatlar lisesi öğrencileri, müzik eğitimi anabilim dalı ve konservatuvar öğrencileri, güzel sanatlar fakültesi öğrencileri, ilköğretim öğrencileri, koro şefleri, Suzuki müzik eğitimi çalgı metodu ile çalışan bireyler, müzisyenler, özengen çalgı eğitimi alan bireyler ve okul öncesi öğretmeni adayları yer almaktadır.

Çalışmaların büyük çoğunluğunun örneklem grubunu müzik öğretmeni adayları ($f=32$, %50) oluşturmaktadır. Buna karşın, müzik öğretmenleri, Bilsem öğrencileri, müzik eğitimi anabilim dalı ve konservatuvar öğrencileri, güzel sanatlar fakültesi müzik eğitimi anabilim dalı ve konservatuvar öğrencileri, koro şefleri, Suzuki müzik eğitimi çalgı metodu, müzik, resim-iş, Türkçe ve fen bilgisi öğretmeni adayları, müzik ve tekstil-moda tasarımı anabilim dalı öğrencileri, müzisyenler, özengen çalgı eğitimi alan bireyler ve okul öncesi öğretmeni adayları gibi örneklem gruplarıyla yapılan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu (%1,56) tespit edilmiştir.

Bu bulgular, müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik araştırmaların belirli gruplar üzerinde yoğunlaştığını ve bazı grupların ise araştırmalarda oldukça sınırlı yer bulduğunu göstermektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik yapılan çalışmaların incelenmesi ve literatürde var olan diğer çalışmaların belirlenmesinin yanı sıra, algı, benlik saygısı, kişilik, liderlik, tutum, motivasyon gibi değişkenlerin işe koşulduğu çalışmaları ele alan bu araştırma bibliyografik nitelikte bir çalışmadır. Araştırmaya konu olan çalışmalar, Tr dizin veri tabanında yayımlanan toplam 64 makaleden oluşmaktadır. Bu çalışmalar

yıllarına, dergi adlarına, konularına, yöntemlerine, yazar sayılarına ve örneklem gruplarına göre incelenmiştir.

Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik araştırmalar yıllarına göre incelendiğinde; Tr dizin veri tabanında 2008 ve 2023 yılları arasında toplam 64 makale yayımlanmıştır. 2023 yılında 2 adet, 2022 yılında 1 adet, 2021 yılında 12 adet, 2020 yılında 5 adet, 2019 yılında 7 adet, 2018 yılında 7 adet, 2017 yılında 4 adet, 2016 yılında 5 adet, 2015 yılında 3 adet, 2014 yılında 5 adet, 2013 yılında 2 adet, 2012 yılında 2 adet, 2011 yılında 5 adet, 2010 yılında 1 adet, 2009 yılında 1 adet ve 2008 yılında 2 adet makale yayımlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik araştırmaların en fazla 2021, 2019 ve 2018 yıllarında yayımlandığı saptanmıştır. Bu dağılımın incelenmesi, müzik eğitimi ve sosyal psikoloji arasındaki akademik ilginin belirli dönemlerde arttığını ve azaldığını göstermektedir. Özellikle 2020 ve sonrası dönemdeki dalgalanmanın, küresel pandeminin akademik çalışmalara etkisi ile ilişkilendirilebileceği düşünülmektedir.

Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik araştırmalar dergi adlarına göre incelendiğinde; Tr dizin veri tabanında 2008 ve 2023 yılları arasında, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 4 adet, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nde 2 adet, Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi'nde 1 adet, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 3 adet, Art-e Sanat Dergisi'nde 1 adet, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi'nde 3 adet, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nde 1 adet, Buca Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 1 adet, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nde 1 adet, Çukurova Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 1 adet, Değerler Eğitimi Dergisi'nde 1 adet, Ekev Akademi Dergisi'nde 2 adet, Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 1 adet, Eurasian Journal of Educational Research Dergisi'nde 3 adet, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 2 adet, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 1 adet, İlköğretim Online (elektronik) Dergisi'nde 1 adet, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 1 adet, Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi'nde 1 adet, Kastamonu Üniversitesi Dergisi'nde 4 adet, Mehmet

Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 2 adet, Milli Eğitim Dergisi'nde 2 adet, Motif Akademi Halk Bilimi Dergisi'nde 1 adet, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi'nde 1 adet, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 1 adet, Opus Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi'nde 2 adet, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'nde 2 adet, Trakya Eğitim Dergisi'nde 1 adet, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nde 1 adet, Turkish Studies (Elektronik) Dergisi'nde 8 adet, Turkish Studies-Educational Sciences Dergisi'nde 2 adet, Turkish Studies-Language and Literature Dergisi'nde 1 adet, Turkish Studies - Social Sciences Dergisi'nde 1 adet, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi'nde 2 adet, Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi'nde 1 adet ve Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi'nde 1 adet makale yayımlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik en çok yayın yapılan derginin Turkish Studies (Elektronik) olduğu, en az yayın yapılan dergilerin ise, Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, Art-e Sanat Dergisi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Çukurova Eğitim Fakültesi Dergisi, Değerler Eğitimi Dergisi, Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, İlköğretim Online (elektronik), Kalem Uluslararası Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Motif Akademi Halk Bilimi Dergisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, Trakya Eğitim Dergisi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Turkish Studies - Social Sciences, Turkish Studies-Language and Literature, Uludağ Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi olduğu sonucuna varılmaktadır.

Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik araştırmalar konularına göre incelendiğinde; Tr dizin veri tabanında 2008 ve 2023 yılları arasında, bazı konuların yeterince ele alınmadığını göstermektedir. Tutum ve motivasyon konularının ağırlıklı

olarak ele alındığı, liderlik, biliş üstü, kişilik gibi sosyal psikolojinin diğer boyutlarının ise oldukça sınırlı çalışıldığı tespit edilmiştir. Algı konusunda 11 adet, öz yeterlik algısı-benlik saygısı 1 adet, biliş üstü 1 adet, kişilik 1 adet, kişilik-tutum 1 adet, liderlik 1 adet, motivasyon 9 adet, motivasyon-liderlik 1 adet, motivasyon-tutum 1 adet, öz yeterlik 2 adet, öz yeterlik-kişilik 1 adet, öz yeterlik-tutum 2 adet, tutum 31 adet, tutum-öz yeterlik-üst bilişsel 1 adet olmak üzere toplam 64 yayımlanmış makale olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik araştırmalar yöntemlerine göre incelendiğinde; araştırmaların büyük ölçüde belirli yöntemler etrafında şekillendiğini göstermektedir. Özellikle, çalışmaların büyük bir kısmının nicel yöntemlerle yürütüldüğü, nitel ve karma yöntemlerin ise oldukça sınırlı kaldığı belirlenmiştir. Tr dizin veri tabanında 2008 ve 2023 yılları arasında, Nicel yöntemde 56 adet, nitel yöntemde 4 adet ve karma yöntemde 4 adet olmak üzere toplam 64 makale yayımlandığı sonucuna ulaşılmaktadır. Bu doğrultuda, çalışmaların en fazla nicel, en az ise nitel ve karma yöntem kullanılarak yapıldığı ortaya konmuştur. Nicel yöntem ile gerçekleştirilen araştırmalar incelendiğinde; 31 araştırmada daha önce geliştirilmiş hazır ölçeklerin kullanıldığı, 12 araştırmada ölçek geliştirme çalışmalarının yapıldığı ve 13 araştırmada ise deneysel yöntemlerin tercih edildiği tespit edilmiştir.

Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik araştırmalar yazar sayılarına göre incelendiğinde; Tr dizin veri tabanında 2008 ve 2023 yılları arasında, tek yazarlı 24 adet, iki yazarlı 30 adet, üç yazarlı 9 adet ve dört yazarlı 1 adet olmak üzere toplam 64 makale yayımlandığı saptanmaktadır. Bu doğrultuda, en fazla çalışmanın iki yazarlı, en az çalışmanın ise dört yazarlı olarak yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik araştırmalar örneklem gruplarına göre incelendiğinde; Tr dizin veri tabanında 2008 ve 2023 yılları arasında, müzik öğretmenleri 1 adet, müzik öğretmeni adayları 32 adet, müzik ve resim-iş öğretmeni adayları 2 adet, Bilsem (bilim ve sanat merkezi) öğrencileri 1 adet, güzel sanatlar lisesi öğrencileri 4 adet, müzik eğitimi anabilim dalı ve konservatuvar öğrencileri 1 adet, güzel sanatlar fakültesi ve müzik eğitimi anabilim dalı ve konservatuvar öğrencileri 1

adet, ilköğretim öğrencileri 6 adet, koro şefleri 1 adet, Suziki müzik eğitimi çalgı metodu 1 adet, güzel sanatlar fakültesi öğrencileri 4 adet, müzik, resim-iş, Türkçe, fen bilgisi öğretmeni adayları 1 adet, müzik ve tekstil-moda tasarımı anabilim dalı öğrencileri 1 adet, konservatuvar öğrencileri 3 adet, müzisyenler 1 adet, özengen çalgı eğitimi alan bireyler 1 adet, anaokulu öğrencileri 2 adet ve okul öncesi öğretmeni adayları 1 adet olmak üzere toplam 64 makale yayımlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu doğrultuda, müzik öğretmeni adaylarının en sık tercih edilen örneklem grubu olduğu, diğer grupların ise araştırmalarda çok daha az yer bulduğu görülmüştür.

Tartışma

Müzik eğitimi alanına yönelik yapılan analiz çalışmaları incelendiğinde, Demirbatır (2001a) ve Ece (2007) yaptıkları çalışmalarda sadece müzik eğitimi ile ilgili yapılmış bibliyografik çalışmaları, Demirbatır (2001b), Alyörük (2016) ve Gerekten (2020) ise müzik eğitiminde çalgı alanına yönelik yapılmış lisansüstü tezleri incelemiştir. Literatür incelendiğinde müzik eğitimi ve psikoloji alanına yönelik yapılmış bir adet bibliyografik çalışmaya rastlanmaktadır. Can ve Akbal (2021) yaptıkları çalışmada Türkiye’de müzik performans kaygısı üzerine yapılmış lisansüstü tezleri incelemiştir. Bu doğrultuda, yapılan bu araştırma, müzik eğitimi ve psikoloji alanına yönelik bir çalışma olduğundan dolayı, Can ve Akbal’ın (2021) yaptıkları çalışma ile düşük düzeyde örtüşmektedir. Bu sonuçtan hareketle, araştırmacıların müzik eğitimi ve psikoloji alanına yönelik bibliyografya çalışmalarına daha az yönelim gösterdiği düşünülebilir.

Öneriler

Müzik eğitimi ve sosyal psikoloji alanına yönelik yapılan araştırmalarda sosyal psikolojinin alt boyutları (algı, öz yeterlik algısı ve benlik saygısı, kişilik, liderlik, tutum, motivasyon, vs.) ile ilgili çalışmalar arttırılabilir.

Müzik eğitimi ve sosyal psikolojinin alt boyutlarının bir arada incelendiği çalışmalarda örneklem grubu (genel müzik eğitimi, özengen müzik eğitimi ve mesleki müzik eğitimi

alan öğrenciler, farklı branşlardaki öğretmen veya öğretmen adayları vb.) çeşitlendirilebilir.

Bu araştırmada Tr dizin veri tabanındaki makaleler incelenmiş olup, farklı veri tabanlarındaki çalışmalar incelenip yeni çalışmalar elde edilebilir. Bu araştırmada ortaya konan değişkenler dışında farklı değişkenlerin de ele alındığı çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Sosyal psikolojinin alt boyutlarıyla (algı, benlik saygısı, kişilik, liderlik, tutum, motivasyon, vs.) ilgili çalışmalara ek olarak, sağlık psikolojisi, eğitim psikolojisi, gelişim psikolojisi gibi psikolojinin diğer farklı alt boyutları ile müzik eğitiminin birlikte ele alındığı çalışmalar bibliyografik ve bibliyometrik analize tabi tutulabilir. Bu araştırma müzik eğitiminde sosyal psikoloji alanına yönelik yapılan çalışmaların incelenmesi ve literatürde var olan diğer çalışmaların yanı sıra, algı, öz yeterlik algısı ve benlik saygısı, kişilik, liderlik, tutum, motivasyon gibi değişkenler açısından ele alan bibliyografik bir özelliğindedir. Müzik eğitimi ile psikoloji ve psikolojinin alt dallarına yönelik çalışmaların artırılması, bu iki disiplinin etkileşimini güçlendirecek ve literatüre önemli katkılar sunacaktır.

KAYNAKLAR

- Akçay, Ş., Ö. ve Erden, E. (2020). Türkiye’de müzik beğenisi üzerine yapılmış olan akademik çalışmaların bibliyografik yöntemle incelenmesi. *Sanat Dergisi*, (36), 117-134.
- Alyörük, G. (2016). Türkiye’de gitar alanında yapılan lisansüstü tezler: bir bibliyografya çalışması. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(35), 55-79.
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179-211.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative Research Journal*, 9(2), 27-40. doi.org/10.3316/QRJ0902027
- Can, Ü., K. ve Akbal, B. (2021). Türkiye’de müzik performans kaygısı üzerine yapılmış lisansüstü çalışmaların incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 16(1).
- Cemalcılar, Z. (2007). Sosyal psikoloji araştırmalarında Türkiye örneklemeleri. *Türk Psikoloji Yazıları*, 10(19), 83-96.
- Cüceloğlu, D. (2000). *İnsan ve davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Deci, E. L., ve Ryan, R. M. (1985). Intrinsic motivation and self-determination in human behavior. Springer.
- Demirbatır, R., E. (2001a). Müzik alanı yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tez bibliyografyası. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 123-141.
- Demirbatır, R., E. (2001b). Yaylı çalgılar yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlik tez bibliyografyası. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 143-150.
- Ece, A., S. (2007). Bilimsel dergilerde yayınlanan müzik makaleleri (Bir bibliyografya denemesi). *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 45-81.
- Ertürk, D., Y. (2010). *Sosyal psikoloji*. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.
- Fubini, E. (2014). Müzikte estetik (F. Genç, Çev.). Dost Kitabevi Yayınları.
- Gereken, S., E. (2020). Bağlama/saz çalgısı ile ilgili yapılan çalışmalar üzerine bir bibliyografya denemesi. *Eurasian Journal of Music and Dance*, (17), 391-411.
- Gültekin, M. (2013). *Müzik psikolojisi: Heavy metal müziğin psiko-sosyal etkileri*. İstanbul: Aile Akademisi.
- Heller, G., N. (1987). Music education history: a short, selective bibliography. *Music Educators Journal*, 74(4), 24-25.
- Hortaçsu, N. (2012). *En güzel psikoloji: Sosyal psikoloji*. İmge Kitabevi Yayınları.
- İlyasoğlu, E. (2003). *Zaman içinde müzik*. (7. Baskı), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları,

- Jorgensen, E. R. (1997). In search of music education. University of Illinois Press.
- Kaplan, B. (1985). *The Kodaly concept: a bibliography for music education*. Kodaly: a dynamic tradition I.
- Karabey, M. (2014). Mert Karabey ile müzik ve psikoloji üzerine. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 2(3), 39-46.
- Kutvan, R. (2020). Müzik ruhun gıdası mıdır: Müziğin psikolojimiz üzerindeki etkileri (www.uplifters.com).
- Larson, W., S. (1957). Bibliography of research studies in music education, 1949-1956. *Journal of Research in Music Education*, 5(2), 61-225.
- Okay, H. H., ve Ece, A., S. (2019). Psikoloji araştırmalarında duygu tanımlanması için kullanılan müzik eserleri ve özellikleri. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*, (75), 1-12.
- Tuna, A. (2017). Müzik Bibliyografyası Bağlamında 2000-2017 Yılları Arasında Yapılmış Lisansüstü Tezler ve Yöntemleri. *EÜ Devlet Türk Musikisi Konservatuarı Dergisi*, 11, 125–133.
- Ünlü, F. S. (Ed.). (2019). *Sosyal psikoloji [E-kitap]*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Price, H., E. ve Chang, E., C. (2000). An annotated bibliography of music education research journals. *Update: Applications of Research in Music Education*, 18(2), 19-26.

SUMMARY

Purpose

The aim of this research is to identify the dimensions and variables in which the research on social psychology in music education published in the Tr Index database is examined. A review of the literature shows that there is no research that examines research on social psychology in music education. It is believed that this research is important in order to reveal the general profiles of studies that include different variables in the field of music education and social psychology, and to shed light on new research planned in this context.

Method

This research is a study in which the qualitative research method is adopted in the screening model. Data were collected by creating a pool of research conducted on social psychology in music education between the years 2008-2023 in the TR Index database. The collected data is limited to the studies published in the TR Index database.

Findings

According to the findings obtained, qualitative, quantitative and mixed methods were used in the research conducted on social psychology in music education. According to the number of authors, studies with one, two, three and four authors were conducted. It was determined that 64 articles were published in a total of 36 journals and the articles were discussed in terms of perception, self-efficacy perception, self-esteem, personality, attitude, leadership and motivation.

Discussion and Conclusion

When analytical studies in the field of music education are examined, Demirbatır (2001a) and Ece (2007) examined only bibliographic studies in the field of music education, while Demirbatır (2001b), Alyörük (2016) and Gereken (2020) examined postgraduate theses in the field of instruments in music education. In the literature review, one bibliographic study in the field of music education and psychology was found. Can and Akbal (2021) examined postgraduate theses in the field of music performance anxiety in Turkey. Accordingly, since this research is a study in the field of music education and psychology, it shows a low level of overlap with the study conducted by Can and Akbal (2021). Based on this result, it can be assumed that researchers in the field of music education and psychology are less inclined to bibliographic studies. When social psychological research in music education is examined in terms of method, it is revealed that the research is largely shaped around certain methods. In particular, it was seen that the majority of the studies were conducted using quantitative methods while the use of qualitative and mixed methods was quite limited. It was concluded that a total of 64 articles were published in the Tr Index database between the years 2008 and 2023, 56 of them were quantitative, 4 were qualitative and 4 were mixed methods. In this context, it was found that the studies were mostly conducted using quantitative methods and at least using qualitative and mixed methods. In this study, the articles in the TR Index database were examined and it is thought that examining the studies in different databases and conducting new studies will contribute to the field. In addition to the variables presented in the current study, studies addressing different variables can be conducted. In studies conducted on music education and social psychology, the number of studies on the sub-dimensions of social psychology (perception, self-efficacy perception and self-esteem, personality, leadership, attitude, motivation, etc.) should be increased. In studies that examine the

sub-dimensions of music education and social psychology together, the sample group should be diversified. In addition to studies focusing on sub-dimensions of social psychology such as perception, self-esteem, personality, leadership, attitude and motivation, bibliographic and bibliometric analyses of studies covering other sub-fields of psychology such as health psychology, educational psychology, developmental psychology and music education are considered useful for researchers.

ORCID

Büşra Bodur ORCID 0000-0002-8668-3011

Yakup Alper Varış ORCID 0000-0001-8519-514X

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Bu çalışmanın planlanması, yürütülmesi ve yazılı hale getirilmesinde araştırmacılar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada herhangi bir kurum, kuruluş ya da kişiden destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı

Araştırmacıların, araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu araştırma, doküman incelemesine dayalı bir çalışma olduğu için etik kurul izni gerektirmemektedir.